

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.II.20.470/2022/8.

A tanács tagjai: Nyíróné dr. Kiss Ildikó a tanács elnöke
dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna előadó bíró
dr. Hajdu Edit bíró

A felperes: felperes1 (cím1)

A felperes képviselője:

Dr. Varga Rita Mária Ügyvédi Iroda (cím2., ügyintéző: dr. Varga Rita Mária ügyvéd)

Az alperes: alperes1 (cím3)

Az alperes képviselője:

Dr. Tausz Judit Ügyvédi Iroda (cím4 ügyintéző: dr. Tausz Judit ügyvéd)

A per tárgya: kapcsolattartás újraszabályozása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Budapest Környéki Törvényszék 1.Pf.20.759/2021/19.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Budaörsi Járásbíróság 28.P.20.272/2018/131.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 127.000 (százhuszonhétezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes és az alperes (a továbbiakban: a felek) házastársak voltak, házasságukból 2008. április 26-án B., 2011. november 28-án E. Z. és V. B. utónevű gyermekeik születtek.

[2] A felek a házasságuk felbontása iránti perben 2015. február 24-én a bíróság végzésével jóváhagyott egyezséget kötöttek: a szülői felügyelet gyakorlásáról úgy állapodtak meg, hogy a törvényes képviselő és a vagyonkezelés jogát együttesen, míg a gondozás és a nevelés jogát a felperes gyakorolja, továbbá az alperes kötelezettséget vállalt gyermekenként havi 200.000 forint; összesen havi 600.000 forint gyermektartásdíj megfizetésére. A kapcsolattartást a peren kívül kötött szerződésnek megfelelően szabályozták (Budaörsi Járásbíróság 28.P.21.982/2014/15. számú végzés).

[3] A szabályozás részletesen rendezte az alperes és a három gyermek kapcsolattartását. A felek – többek között – megállapodtak abban, hogy az alperes a folyamatos kapcsolattartásra minden páratlan héten csütörtökön 7:45-től vasárnap 18:00 óráig jogosult. A felek egyeztetése alapján az alperes évente legfeljebb két alkalommal, vasárnap 21:00 órára is visszaviheti a gyermekeket, illetve csütörtöki elfoglaltsága esetén – meghatározott feltételekkel – jogosult átcserélni egy másik napra. A hétvégi kapcsolattartás mellett az alperest minden páros héten kedden 7:45 órától szerda reggel az oktatás kezdetéig hétköznapi kapcsolattartás illette meg.

[4] Az időszakos kapcsolattartás – megegyezés hiányában – az óvodai, iskolai tavaszi, őszi, téli szünetekre, a síszünetre, a karácsonyra és a nyári szünet felére terjedt ki; továbbá naponta 18:00 és 18:30 vagy 19:30 és 20:00 óra között szabályozták a személyes találkozás nélküli elektronikus vagy telefonos kapcsolattartást. A szerződésben együttműködési és magatartási szabályokat is rögzítettek.

[5] A szabályozás részletessége ellenére folyamatosan viták voltak a felek között, mert eltérően értelmezték a megállapodást, ez pedig a gyermekekben komoly feszültséget okozott. Előfordult, hogy az alperes késve érkezett reggel a gyermekekért, akik aggódtak, hogy nem érnek be az intézményekbe; nem vitte el őket a különórákra; az idősebb gyermekkel önálló programot szervezett. A gyermekek életkorának változásával a kapcsolattartás aprólékos rendezése rugalmatlanná vált: a kamaszkorba lépő idősebb gyermeknek megterhelő lett a hétköznapi kapcsolattartás, a két fiú és az alperes korábbi harmonikus kapcsolata megromlott. Az alperes a felperessel szemben több eljárást indított a kapcsolattartás végrehajtása érdekében.

[6] Az egyezés megkötése után a felperes élettársi kapcsolatot létesített és új ingatlanba költöztek. Jelenleg főállású anya. Az alperes változatlanul a korábbi közös ingatlanban lakik, élettársi kapcsolatot létesített, munkaviszonyban áll.

[7] Az idősebb gyermek 2019. szeptember 1-től hatosztályos gimnáziumba jár, az ikrek általános iskolai tanulók.

A kereseti kérelem és az alperes ellenkérelme

[8] A felperes a felülvizsgálati kérelemmel érintett módosított keresetében a kapcsolattartás újraszabályozását kérte: a folyamatos kapcsolattartás kezdő időpontja pénteken a tanítási idő vége legyen; a bíróság mellőzze a hétköznapi páros héten kedd reggeltől szerda reggelig tartó folyamatos kapcsolattartást; az őszi, téli, tavaszi iskolai szüneteket pontosan felezze meg; a nyári szünetben augusztus második és harmadik hetében hétfőn 8:00 órától vasárnap 20:00 óráig tartson; a telefonos, illetve skype-os kapcsolattartásra pedig az alperes ne minden nap, hanem csak minden harmadik napon legyen jogosult.

[9] Keresete megalapozásul előadta, hogy az alperes az egyezésben foglaltakat önkényesen értelmezi, ezért a rendőrség és a kerületi gyámhivatal segítségét kellett kérnie. A hétköznapi folyamatos kapcsolattartás megzavarja a gyermekek életritmusát; az alperes a

csütörtök reggeli időpontra esetenként késve érkezik, ami a gyermekekben feszültséget kelt. Az alperes nem mindig viszi el őket a sportfoglalkozásokra és az is problémát okozott, hogy csak az idősebb fiúval szervez külön programokat. Az időszakos kapcsolattartásnál pedig a pontos megosztásról, időbeli rendezésről folyamatosak a viták.

[10] Az alperes a felülvizsgálattal érintett körben az újraszabályozást eltérő módon kérte.

Az első- és másodfokú határozat

[11] Az elsőfokú bíróság ítéletével a Budaörsi Járásbíróság 28.P.21.982/2014/15. számú végzésével jóváhagyott egyezséget – egyéb, a felülvizsgálati kérelemmel nem érintett rendelkezés mellett – módosította: a folyamatos hétfégi kapcsolattartás kezdő időpontját – a záró időpont változatlan hagyása mellett – csütörtök délután a tanítási óra végére, de legkésőbb 14:00 órára változtatta és páros héten a hétközbni kapcsolattartást megszüntette. Pontosította a kapcsolattartás kezdő- és záró időpontját az őszi, téli és tavaszi iskolai szünetekben; a nyári iskolai szünetben az öt hét időtartamot kétszer két hétre: június negyedik, július első, valamint augusztus első és második hetére csökkentette. A telefonos és skype-os kapcsolattartási lehetőséget minden nap helyett minden harmadik nap estére módosította. Ezt meghaladóan az alperes viszontkeresetét elutasította.

[12] Az elsőfokú bíróság döntését a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:181. § (4) bekezdés rendelkezéseire alapította.

[13] Igazságügyi pszichológus szakértőt, illetve pszichiáter társszakértőt vont be, az egyesített szakértői véleményt aggálytalannak ítélte és ítélete alapjául elfogadta. A szakvélemény szerint a gyermekek érdekét leginkább az olyan folyamatos kapcsolattartási rend szolgálná, amely az igényeikhez és az elfoglaltságaikhoz rugalmasabban igazodik. A fiúgyermekek igénylik a hétközbni kapcsolattartás megszüntetését, a lánygyermek részére azonban az egyezségben rögzített rend megfelelő. A szakértő állást foglalt abban is, hogy a fiúgyermekek alperessel szembeni ellenérzései, lázadó, esetenként akár önveszélyeztető megnyilvánulásai indokolják a jelenlegi kapcsolattartási rend megváltoztatását.

[14] Az elsőfokú bíróság a kapcsolattartás újraszabályozásának jogalapját bizonyítottnak ítélte: a körülmények lényegesen változtak és ennek következtében a módosítás a gyermekek érdekében áll. Lényeges és a rendezésre kiható objektív körülményváltozás a gyermekek életkorának – ebből következően igényeiknek – a változása, ami miatt az egyezségben nagyon aprólékosan szabályozott kapcsolattartási rend már nem áll az érdekükben.

[15] Az újraszabályozás módja (az elvitellel megvalósuló kapcsolattartás) nem volt vitatott, a felperes az időtartamát sérelmezte. Az elsőfokú bíróság a hétközbni folyamatos kapcsolattartásnál a reggeli késések kiküszöbölése céljából délutáni időpontot határozott meg, a hétközbni kapcsolattartás megszüntetését, időtartamának csökkentését a nyári szünetekben, illetve a telefonos kapcsolattartás ritkítását a gyermekek szakértőnél tett nyilatkozataira alapította.

[16] A felperes és az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét részben megváltoztatta: a kapcsolattartást áttekinthető módon, egységesen rendezte. Az elsőfokú bíróság rendelkezésével egyezően feljogosította az alperest a három gyermekkel minden páratlan héten csütörtökön a tanítási idő végétől, de legkorábban 14:00 órától vasárnap 19:00 óráig a folyamatos kapcsolattartásra. Az időszakos kapcsolattartást páratlan számú szünidei nap esetén a záró időpont 14:00 órában való meghatározásán túl az elsőfokú bírósággal egyezően rögzítette: az alperes az őszi, téli, tavaszi szünetek első felében, páros napszámú szünet esetén a kezdő nap 8:00 órától a záró

nap 20:00 óráig; páratlan napszámú szünet esetén a kezdő nap 8:00 órától a záró nap 14:00 órájáig tartó időszakos kapcsolattartásra jogosult. A nyári iskolai szünet időtartamát illetően az elsőfokú bíróság szabályozását módosította: négy hét helyett az egyezségben rögzített öt hét időtartamban határozta meg. Az elektronikus és telefonos kapcsolattartást az elsőfokú bírósággal egyezően állapította meg: az alperest minden páros héten szerdán és szombaton; páratlan héten kedden illeti meg.

[17] Feljogosította az alperest időszakos kapcsolattartásra páros évben húsvét pénteken 10:00 órától szombat 19:00 óráig; páratlan évben húsvét vasárnap 10:00 órától húsvét hétfő 19:00 óráig; páros évben pünkösd első napján; páratlan évben pünkösd második napján 10:00 órától 19:00 óráig; páros évben karácsonykor december 24-én 14:00 órától december 25-én 19:00 óráig; páratlan évben december 25-én 19:00 órától december 26-én 19:00 óráig. A szünetben – az egyezséggel azonos tartalommal, amelyet az elsőfokú bíróság ítélete nem érintett – az alperes jogosult minden páratlan évben a kezdő nap 9:00 órától a zárónap 19:00 órájáig a kapcsolattartásra. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[18] A másodfokú bíróság a tényállást kiegészítette az egyezség kapcsolattartásra vonatkozó teljes tartalmával (jogerős ítélet 7. oldaltól 12. oldalig), a szülők közötti konfliktusokkal, illetve a per alatti kapcsolattartási szabályozással (13. oldal és 14. oldal).

[19] Kifejtette, hogy a bíróság által jóváhagyott egyezség olyan rendelkezéseket is tartalmazott, amelyeket végrehajtás útján nem lehet kényszeríteni, azaz nem felelt meg az ítélettel (a bíróság végzésével jóváhagyott egyezséggel) szemben támasztott elvárásoknak. Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a kapcsolattartás megváltoztatásának jogalapja bizonyított. Az egyezségben szabályozott rend nem töltötte be az elérni kívánt célt, bonyolultsága és eltérő értelmezhetősége miatt folyamatos konfliktusforrást jelentett és a gyermekeknek is komoly feszültséget okozott.

[20] Az elsőfokú bíróság azonban az újraszabályozásnál nem oldotta fel az eljárás alapját képező, az egyezség eltérő értelmezésére okot adó megfogalmazást, az ítéletben foglaltak és az egyezség változatlanul hagyott rendelkezései egymásnak részben ellentétes rendelkezést tartalmaztak. Ezért az elsőfokú ítélet és a felek végzéssel jóváhagyott egyezségének az együttes megváltoztatásával új, egységes szerkezetben szabályozta kapcsolattartást, mellőzte az egyezség végrehajthatatlan rendelkezéseit, és rögzítette a Ptk. 4:181. § (3) bekezdésében foglalt kötelező tartalmi elemeket.

[21] Rögzítette: a gyermekek véleményének figyelembevétele nem jelenti automatikusan a nyilatkozatuk szerinti rendezést. A másodfokú bíróság egyetértett a hétköznapi kapcsolattartás mellőzésével, a hétköznapi kapcsolattartás kezdő időpontjának, a skype-os, illetve telefonos kapcsolattartás időpontjainak módosításával, azt az elsőfokú bíróság ítéletének meghozatalakor 13, illetve 9 és fél éves gyermekek nyilatkozata mellett egyéb peradatok is alátámasztották. Az ítélőképessége birtokában lévő legidősebb gyermek kinyilvánította, hogy a hétköznapi kapcsolattartás számára megterhelő. A gyermek szakértő előtt tett nyilatkozatából az is kiderült, hogy problémák voltak a kapcsolattartáskor a mobiltelefon használatával, a skype-os kapcsolatfelvétellel is. A kisebb gyermekek arra hivatkoztak, hogy nem jutottak el a különórákra, a hétköznapi ottalvós kapcsolattartás az ő hétköznapijaikat is megzavarta. A felek közötti egyik konfliktusforrás az alperes reggeli érkezése volt, a csütörtök délutáni időponttal ez kiküszöbölhető. Mindezek indokolták az elsőfokú bíróság erre vonatkozó – helytálló – döntését.

[22] Alapos a felperes fellebbezése az időszakos kapcsolattartás körében [Ptk. 4:180 § (1) bekezdés] a páros és páratlan napszámú szünetek esetében a kezdő és záróidőpont pontos rögzítésére. Helyesen rendelkezett az elsőfokú bíróság, amikor feljogosította az alperest valamennyi iskolai szünet első felében a kapcsolattartásra, ez azonban nem jelentheti azt, hogy többnapos ünnepek esetén – ha azok az őszi, téli és tavaszi szünettel esnek egybe – a

másik szülő a gyermekekkel ne tudjon együtt lenni. Indokolt tehát külön, páros és páratlan évi váltással szabályozni a többnapos ünnepek alatti kapcsolattartást. Alapos az alperes fellebbezése a síszünetről való rendelkezésre is. A nyári iskolai szünet kapcsán rámutatott arra, hogy a felek az egyezségben rögzített megállapodásban már a gyermekek kisebb életkorában is öt hét időtartamú nyári kapcsolattartásban állapodtak meg, ennek csökkentését önmagában nem indokolja a legidősebb gyermek nyilatkozata. Egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal abban is, hogy az alperest megillető mindennapos skype-os kapcsolattartás ritkítása indokolt.

[23] A másodfokú bíróság rögzítette a kapcsolattartás elmaradására vonatkozó értesítési kötelezettséget és pótlást [Ptk. 4:184. § (3) bekezdés]. Az Alkotmánybíróság 30/2021. (XII.1.) AB határozatával megsemmisítette a 149/1997. (IX.10.) Kormányrendelet (Gyer.) 30. § (5) bekezdésének rendelkezését, ezért szabályozta a többnapos ünnepek esetén is a kapcsolattartás pótlását.

[24] A felperes sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem értékelte a gyámhivatali eljárásban beszerzett pszichológus szakértői véleményt a gyermekek veszélyeztetettségével kapcsolatban. A másodfokú bíróság rögzítette a szakvélemény tartalmát, a bíróság által kirendelt szakértőnek a gyermekek pszichés állapotáról való megállapításait és rámutatott arra, hogy mind a két szakvéleményből arra vonható le következtetés: a gyermekek pszichés veszélyeztetettsége nem csak az alperes magatartására vezethető vissza. A gyámhivatali eljárásban beszerzett szakvélemény ezért nem alapozza meg a felperes kérelmét.

[25] Ugyancsak alaptalan a felperesnek az az állítása, hogy az elsőfokú bíróság nem adott helyt a gyermekek meghallgatására irányuló indítványának. A Ptk. 4:171. § (4) bekezdése a kapcsolattartás szabályozása körében is irányadó. A perbeli esetben a gyermekeket szakértő útján hallgatták meg, a gyermekek bíróság általi meghallgatása vagy a szakvélemény kiegészítése nem vezethetett volna ahhoz, hogy a legidősebb gyermek kérelmének megfelelően a nyári kapcsolattartás mindösszesen két hét időtartamú legyen. Az ugyanis nem szolgálná a gyermekek érdekét, és az alperes nem tanúsított olyan súlyosan felróható magatartást, amely a kapcsolattartási jogának a korlátozását indokolta volna.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[26] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Elsődlegesen azt kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg: a folyamatos hétvégi kapcsolattartás kezdő időpontja péntek délután legyen; az időszakos kapcsolattartásnál az alperest páratlan évben a szünet első fele, páros évben a szünet második fele illesse meg. A téli iskolai szünetet két egyenlő részre legyen felosztva: páratlan naptári évben a szünet első felét a karácsonyi ünnepnapot beleértve a gyermekek az alperesnél, páros évben a felperesnél töltsék. Az alperes a nyári időszakos kapcsolattartásra június utolsó péntekén 8:00 órától a következő hét vasárnap 20:00 óráig 10 napra; valamint augusztus második és harmadik hetében hétfő 8:00 órától vasárnap 20:00 óráig 14 napra legyen jogosult. A skype-os kapcsolattartásra vonatkozó ítéleti rendelkezés kiegészítését kérte úgy, hogy a szükséges eszközöket és körülményeket a hívást fogadó szülő legyen köteles biztosítani, illetve a skype-on történő kommunikáció tényleges létrejötte az adott gyermek aktuális hajlandóságának függvénye legyen. Kérte a kapcsolattartások időtartama alatti elektronikus, illetve telefonos kapcsolattartásra való feljogosítást; a síszünetről való rendelkezés mellőzését, továbbá a jogerős ítélet kiegészítését a gyermekek külföldi utazása esetén a felek kölcsönös tájékoztatási kötelezettségével.

[27] Másodlagosan a jogerős ítélet folyamatos kapcsolattartást szabályozó rendelkezésének hatályon kívül helyezését és ebben a körben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

[28] A jogerős ítélet jogszabálysértő voltát a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 213. §, 221. § (1) bekezdés, 253. § (3) bekezdés, továbbá a Ptk. 4:2. §, 4:147. §, 4:148. §, 4:167. § (2) bekezdés, 4:170. § (1) bekezdés, 4:178. § (1) bekezdés, 4:181. § (1) és (2) bekezdés megsértésére alapította.

[29] A másodfokú bíróság súlyos eljárásjogi jogszabálysértéssel túlterjeszkedett a fellebbezési kérelmen és fellebbezési ellenkérelmen, amikor a síszünet szabályozásáról, a felperes skype-os kapcsolattartásának és a gyermekek külföldre vitelével kapcsolatos értesítési kötelezettség megszüntetéséről rendelkezett, ezt ugyanis a felek nem kérték és ilyen tartalmú fellebbezést sem terjesztettek elő [Pp. 253. § (3) bekezdés].

[30] A jogerős ítélet – az elsőfokú bíróság érdemben helyes rendelkezésével szemben – sérti a Pp. 221. § (1) bekezdését. A másodfokú bíróság a nyári kapcsolattartás időtartamáról a szakértői vélemény kirekesztésével rendelkezett és az ítélőképés gyermek nyilatkozatát pontatlanul rögzítette, illetve nem vette figyelembe. Nem indokolta meg azt sem, hogy egyes bizonyítékokat: az idősebb gyermek ... Gyámhivatal előtt tett nyilatkozatát, a csatolt hangfelvételeket és leiratait, M. Zs. és H. K. F. tanúvallomását miért nem értékelte.

[31] Az eljáró bíróságok nem indokolták, hogy miért utasították el a felperes szakértői irat tartalmával kapcsolatos; a B. Rendőrkapitányság megkeresésére; a gyermekek bíróság általi meghallgatására irányuló bizonyítási indítványait, illetve nem derül ki a jogerős ítéletből, hogy a bíróság K. Gy. igazságügyi pszichológiai magánszakértő szakvéleményét kirekesztette a bizonyítékok köréből vagy nem.

[32] Jogszabálysértő, hogy a másodfokú bíróság nem biztosított a felperesnek nyilatkozattételi lehetőséget a tárgyalást megelőző napon benyújtott fellebbezési ellenkérelemre.

[33] Iratellenes, pontatlan az a megállapítás, hogy a felperes beadványban felsorolt, alperes által előterjesztett kapcsolattartás végrehajtása iránti kérelmek többségében nem vezettek eredményre. A kérelmek ugyanis egyáltalán nem voltak alaposak, egyetlen elmarasztaló jogerős ítélet sem született ezekben az eljárásokban.

[34] A másodfokú ítéletben rögzített tényállás aggályos, a jogerős ítélet semmilyen lényeges tény nem tartalmaz [elmulasztotta rögzíteni a felek személyiség elemzésének lényeges megállapításait (felülvizsgálati kérelem 1.5.1.), a gyermekek kötődését a szülőkhöz (1.5.2.), a gyermekek és a peres felek élettársainak kapcsolatát (1.5.3.), a kapcsolattartási problémák valódi okait (1.5.4.), a gyermekek alperes környezetében való érzelmi és fizikai bántalmazását (1.5.5.), az alperes ellennevelését (1.5.6.), a gyermekek konfliktusokba való bevonását (1.5.7.), az alperes által indított, a gyermekek bevonásával járó eljárások súlyát (1.5.8.), illetve nem értékelte a gyermekek érdekeit].

[35] A felperes különösen sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság a gyermekek érdekének vizsgálatánál nem vette figyelembe az ítélőképés gyermek véleményét. Nem rögzítette a körülmények változását, pedig ez alapvető feltétele a per indításának (felülvizsgálati kérelem 1.6.2.), a gyermekek veszélyeztetettségét (1.6.3.) és tévesen, iratellenesen állapította meg a felperes együttműködésre képtelenségét (1.6.4.). A jogerős ítélet indoklásából nem derül ki, hogy miért mellőzte a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy a felperes maximálisan törekszik az együttműködésre, holott ez a peradatokból helyesen lett megállapítva.

[36] Súlyosan jogszabálysértő, hogy a másodfokú bíróság a gyermekek pszichológus és gyámhatóság előtti nyilatkozatát kirekesztette a bizonyítékokból, nem intézkedett a

gyermek közvetlen meghallgatásáról, nem vette figyelembe a véleményüket, a szakvéleményt felülírva olyan kapcsolattartási döntés hozott, amely a gyermek fejlődését negatívan befolyásolja, felesleges pszichés terhet ró rájuk, érzelmi és fizikai veszélyeztetett helyzetüket egyszerűen figyelmen kívül hagyta.

[37] A jogerős ítélet egyben sérti az anyagi jogi jogot. A gyermekektől származó közvetlen bizonyítékok kirekesztése a Ptk. 4:2. § (1) bekezdésébe ütközik, az alperes együttműködésének hiánya miatt súlyosan sérülnek a gyermekek alapvető jogai [Ptk. 4:147. § (1) bekezdés, Ptk. 4:181. § (1) és (2) bekezdés], a jogerős ítélet megsérti a gyermekek véleményalkotáshoz való jogát (Ptk. 4:148. §), az apa környezetében való kapcsolattartási időtartam növelése ellentmond a beszerzett bizonyítékoknak [Ptk. 4:167. § (2) bekezdés], az ítélet nem alkalmazhat szigorúbb rendelkezéseket, mint ami a Ptk.-ban áll, a Ptk. pedig nem zárja ki a gondozó szülő skype-os kapcsolattartási jogát [Ptk. 4:178. § (1) bekezdés].

[38] A felperes a felülvizsgálati kérelem 24-36. oldaláig részletesen kifejtette a felülvizsgálati kérelmében kifogásolt elemeket tételesen is.

[39] Csatolta a Fővárosi Törvényszék jogerős végzését, amelyben az alperes kapcsolattartás végrehajtása iránti kérelmét elutasították (Fővárosi Törvényszék 49.Pkf.631.627/2022/3.).

[40] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. A jogerős ítélet nem sért sem anyagi jogi, sem eljárásjogi jogszabályhelyet. Az alperes részletesen, a felperes felülvizsgálati kérelmének logikáját követve pontról-pontra kifejtette: az alperes a kapcsolattartás megváltoztatása iránti kérelmét nem vonta vissza, az eljárási jogszabálysértés fel sem merülhet. A másodfokú bíróság figyelembe vette a szakvéleményt, a hétköznapi kapcsolattartást arra alapítva mellőzte. A gyermek véleménynyilvánítása nem jelenti az azzal azonos döntés meghozatalát, ráadásul az eljárás kezdetén a gyermek még azonos időtartamot szeretett volna az alperessel tölteni, ez változott meg az eljárás végére. A felperes az elsőfokú eljárásban előterjesztett bizonyítási indítványai elutasítására a fellebbezésében általánosságokban hivatkozott, a másodfokú bíróság pedig kifejezetten megindokolta a sürgősségét. Alaptalan a tényállás hiányosságaira való hivatkozás is, a felperes által előadottaknak a szülői felügyelet gyakorlása körében lett volna jelentősége, de az alperes az erre irányuló viszontkeresetétől elállt. A másodfokú bíróság a gyermekek érdekét figyelembe vette, a döntésénél mérlegelte.

[41] A jogerős ítélet végrehajtható módon szabályozta a kapcsolattartást, a gyermekek a kialakult rendszert elfogadták.

A Kúria döntése és jogi indokai

[42] A felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálása előtt a Kúria az alábbiakra mutat rá: a felülvizsgálat nem az első- és másodfokú eljárás folytatása, nem harmadfokú eljárás, hanem szigorú rendelkezések által szabályozott rendkívüli perorvoslat.

[43] A felülvizsgálati eljárás tárgya a régi Pp. 270. § (2) bekezdés alapján a jogerős határozatnak a felülvizsgálati kérelem keretei között történő felülbírlata. A felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II.15.) PK vélemény (a továbbiakban: PK vélemény) 4. pontja szerint a felülvizsgálati kérelem – mint az eljárást megindító és annak kereteit meghatározó rendkívüli jogorvoslati eszköz – jogi jelentősége egyébek között abban jelölhető meg, hogy a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelemben megjelölt ok vagy okok keretei között bírálhatja felül. Ennek következtében

eljárása során csak azon jogszabálysértés, vagy jogszabálysértések fennállását vizsgálhatja, amelyeket a fél felülvizsgálati kérelmében megjelölt.

[44] A régi Pp. 272. § (2) bekezdése a felülvizsgálati kérelem tartalmi kellékeit úgy határozza meg, hogy annak tartalmaznia kell: a támadott határozat megjelölését, a Kúria döntésére irányuló határozott kérelmet, a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölését, továbbá a jogorvoslati kérelem indokolásának ismertetését.

[45] A PK vélemény 3. pontja szerint a felülvizsgálati kérelem központi eleme a megsértett jogszabályhely megjelölése és a jogszabálysértés körülírása. Az előbbivel szemben az a követelmény érvényesül, hogy a fél a felülvizsgálati kérelemben pontosan jelölje meg a jogforrást és azon belül azt a konkrét jogszabályhelyet, amelynek megsértésére hivatkozik. A jogszabálysértés tartalmi körülírása keretében pedig a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő félnek szöveges formában is meg kell fogalmaznia a jogerős ítélet általa sérelmezett és a rendkívüli perorvoslatot megalapozó fogyatékoságát, amellyel kapcsolatosan részletesen ki kell fejtenie jogi álláspontját.

[46] Ha a fél felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletet több okból is támadja; vagyis több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásnak rendelkeznie kell a régi Pp. 272. § (2) bekezdésében meghatározott tartalmi követelményekkel (PK vélemény 6. pont). A felülvizsgálati kérelem előterjesztőjének tehát valamennyi, a jogerős ítélet jogszabálysértő voltára történő hivatkozása esetében konkrétan meg kell jelölnie az álláspontja szerint megsértett jogszabályhelyet, szövegesen elő kell adnia a jogszabálysértést és a jogszabálysértésre való hivatkozás indokait. Érdemben csak azok a hivatkozások vizsgálhatók, amelyek esetében a régi Pp. 272. § (2) bekezdésében meghatározott tartalmi követelmények maradéktalanul teljesültek (Kúria Pfv.20.301/2015/6. megjelent BH 2015.307.).

[47] A felperes sérelmezte, hogy a fellebbezési tárgyalást megelőző napon benyújtott fellebbezési ellenkérelemre nem nyilatkozhatott, továbbá azt, hogy az elsőfokú bíróság elutasított egyes, általa előterjesztett bizonyítási indítványokat. Felülvizsgálati kérelmében ezekhez a jogsértésekhez kapcsolódó megsértett jogszabályhelyet nem tüntetett fel, ezért a kötelező tartalmi elem hiányában a Kúria ezeket a hivatkozásait nem vizsgálhatta [Pp. 272. § (2) bekezdés].

[48] A felperes felülvizsgálati kérelmében a másodfokú bíróság mérlegelését sérelmezte: állította, hogy a bizonyítékok téves mérlegelésének eredményeként határozta meg a kapcsolattartás módját. Megsértett jogszabályhelyként azonban nem hivatkozott az ezt szabályozó régi Pp. 206. § (1) bekezdés sérelmére. A Kúria ezért érdemben nem vizsgálta a felperesnek a bizonyítékok jogszabálysértő mérlegelésére vonatkozó állítását.

[49] A felperes a felülvizsgálati kérelmében megsértett jogszabályként jelölte meg a Ptk. 4:147. § (1) bekezdését és 4:148. §-át, amelyek a szülői felügyelet gyakorlásának elveit, illetve a gyermeknek a döntésekbe való bevonását tartalmazzák, továbbá a szülői felügyelet gyakorlásának bírósági ítélettel történő rendezése esetén előírt szempontrendszer tartalmazó Ptk. 4:167. § (2) bekezdését. A jogerős ítélet nem érintette a szülői felügyelet gyakorlását, ezért ezeknek az anyagi jogi jogszabályhelyeknek a megsértése fel sem merülhetett. A Kúria ezen hivatkozott jogszabályhelyek megsértését nem vizsgálta.

[50] A jelen per tárgya a szülők perben kötött egyezségében rögzített kapcsolattartás szabályozásának újrarendezése volt. A Kúria állást foglalt abban, hogy a szülői felügyelet gyakorlásának megváltoztatására irányadó Ptk. 4:170. § (1) bekezdése a kapcsolattartás szabályozásának megváltoztatására irányuló perben is alkalmazandó (Kúria Pfv.II.20.913/2017. közzétéve: BH 2018.115., Kúria Pfv.II.20.104/2019/5.). A jelen ügyben a felperes terjesztett elő keresetet a kapcsolattartás újraszabályozására, azaz őt terhelte a

jogalap, a Ptk. 4:170. § (1) bekezdésében foglalt kettős feltétel bizonyításának kötelezettsége, amely bizonyítottságának hiányában a kereset elutasításának van helye. Az eljáró bíróságok egyezően úgy ítélték meg, hogy a felperes a rá rótt bizonyítási kötelezettségnek eleget tett és a kapcsolattartás alapjául szolgáló körülmények lényeges változását, ezzel összefüggésben a kiskorú gyermekek érdekét bizonyította. A felperes által feltüntetett jogszabályhely megsértése logikailag azt jelenti, hogy a jogerős ítélet tévesen minősítette bizonyítottnak a jogalapot, azaz a kereset elutasításának lett volna helye, ami nyilvánvalóan nem a felperes tényleges célja volt. A hivatkozott jogszabályhely megsértése a felülvizsgálati kérelem tartalmával nincs oksági összefüggésben, ezért a Kúria azt érdemben nem vizsgálta.

[51] A Családjogi Könyv egyik alapelve a kiskorú gyermek fokozott, minden családjogi jogviszonyban hangsúlyozottan védendő érdeke [Ptk. 4:2. § (1) bekezdés]. A Ptk. 4:178 § (1) és (2) bekezdése a kapcsolattartást a gyermek jogaként, illetve a különélő szülő jogaként és egyben kötelezettségeként határozza meg. A Ptk. a kiskorú gyermek érdekének elsődlegessége alapelvét – összhangban a gyermekek jogairól szóló New Yorkban 1989. november 20-án kelt és a hazai jogrendbe az 1991. évi LXIV. törvénnyel beiktatott (továbbiakban: New York-i Egyezmény) 9. cikk 3. pontjával – a kapcsolattartás szabályozásánál megismétli. A gyermek alapvető érdekének [Ptk. 4:2. § (1) bekezdés] generális érvényesülése a Ptk. 4:178. § (1) bekezdése szerinti jogviszonyra konkretizálódik, az alapelv megsértése önállóan, a speciális jogszabályhely miatt nem vizsgálható.

[52] Az érdemben elbírálható felülvizsgálati kérelem megalapozatlan.

[53] A felperes megalapozatlanul állította a bíróság indokolási kötelezettségének megsértését. Az ítélet indokolásának tartalmi követelményeit a régi Pp. 221. §-a szabályozza. A jogszabályhely (1) bekezdése értelmében az ítélet indokolásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyeken a bíróság ítélete alapszik. Meg kell röviden említeni azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, végül utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamely tényt nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte. Nem jelenti azonban a régi Pp. 221. § (1) bekezdésének megsértését, ha a jogerős ítélet külön nem tér ki a fél által felhozott valamennyi érvre. A bíróság nem köteles a fél által szükségtelenül felsorolt jogszabályhelyek mindegyikével kapcsolatos álláspontját kifejteni. Indokolási kötelezettségének eleget tesz, ha logikusan, jogilag is követhetően kifejti a döntést megalapozó jogi érveit, utalva az irányadónak vett jogszabályokra és megjelölve, mi volt az oka az alkalmazásuknak.

[54] Ezzel egyező álláspontot tükröz az Alkotmánybíróság 26/2020. (XII.2.) AB határozatának [22] bekezdése is, amely szerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásaikat is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása; az indokolásnak az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie. Tartalmilag ugyanezt fejtette ki az Alkotmánybíróság a 77/2013. (III.1.) AB határozat indokolásában is {[31] bekezdés}. Az ítéletnek tehát a felek által felvetett, az ügy elbírálása szempontjából lényeges jogkérdésekre kell kitérnie, míg a döntéshez szorosan nem tartozó okfejtés felesleges. Ennek megfelelően, ehhez igazodva kell az irányadó jogszabályi rendelkezéseket is feltüntetnie (hasonlóan: Kúria Pfv.II.20.148/2021/5., Pfv.III.20.158/2020/6.). A jogerős ítélet mindezen követelményeknek megfelel, nem tekinthető hiányosnak, nem szorul kiegészítésre, ezért nem sérti a régi Pp. 221. § (1) bekezdését.

[55] A felperes alapvetően tévesen érvel azzal, hogy a másodfokú bíróság súlyos eljárásjogi jogszabálysértéssel túlterjeszkedett a kereseten és a fellebbezésen, mert a

szabályozásánál a felek egyike által sem indítványozott körben is rendelkezett [Pp. 213. §, illetve Pp. 253. § (3) bekezdés].

[56] Az anyagi jogi norma a kapcsolattartást keretszabályként fogalmazza meg [Ptk. 4:180. § (1) bekezdés], annak meghatározott módjára, konkrét időtartamára nem tartalmaz jogszabályi előírást. A kereset maga a kapcsolattartás szabályozása, azon belül a bíróság eltérhet a felek kérelmétől és a szülők megállapodása hiányában a peradatok mérlegelésével mindig az adott eset egyedi körülményeinek figyelembevételével, diszkrecionális jogkörében eljárva rendelkezik (Pfv.II.21.121/2011. megjelent: BH 2012.121.).

[57] A konkrét szabályozás meghatározása – a fentebb kifejtettekre figyelemmel – a bíróság mérlegelési jogköre. A felperes a peradatok mérlegelését megsértett eljárásjogi jogszabályhely megjelölésével nem sérelmezte, ezért a Kúria a jogerős ítéletben szabályozott kapcsolattartási módot, időtartamot, a folyamatos és időszakos kapcsolattartás rendezését eljárásjogi szempontból nem érintette.

[58] Nem sérült a Ptk. 4:178. § (1) bekezdése. A bíróság a kapcsolattartást szabályozta, a gyermekek különélő szülővel való személyes és közvetlen kapcsolata fenntartásának joga érvényesült, annak tartalmi vitatása nem eredményezi az anyagi jogszabályhely megsértését.

[59] A felperes kiemelten sérelmezte a Ptk. 4:181. § (1) bekezdésének (a gyermekek meghallgatása), illetve a (2) bekezdésnek (az ítélőképes gyermek véleményének értékelése) törvényi előírása megsértését, amit részben a gyermekek közvetlen, bíróság általi meghallgatásának mellőzésére, részben a szakvéleményben foglaltak figyelmen kívül hagyására alapított.

[60] A Ptk. 4:181. § (1) bekezdésében foglalt gyermeki nyilatkozattételi jog összhangban áll a New York-i Egyezmény 12. cikkében foglaltakkal: az ítélőképesége birtokában levő gyermek esetén a szülőnek (és a bíróságnak) biztosítani kell, hogy a vele kapcsolatos döntésekben véleményt nyilváníthasson.

[61] A felhívott anyagi jogi jogszabályhely nem tartalmaz a gyermek meghallgatásának konkrét módjára törvényi rendelkezést: ebből következően a gyermek a véleményét közvetlenül a bíróság előtt, illetve közvetett módon a szakértői vizsgálaton is kinyilváníthatja. A meghallgatás formai előírása hiányában az anyagi jog megsértésénél kizárólag az vizsgálendő, hogy a gyermeknek az eljárásban a bíróság biztosította-e a lehetőséget véleménye kifejtésére, a rá vonatkozó döntéssel kapcsolatban álláspontja megfogalmazására. A jelen eljárásban tény, hogy a gyermekeket a szakértő meghallgatta, mindhármuknak lehetősége volt véleményük kinyilvánítására a kapcsolattartás szabályozásáról. Az anyagi jog nem sérült, a gyermekek meghallgatása módjáról (közvetlen vagy közvetett) a bíróság diszkrecionális jogkörében határoz, amelyet a felperes megsértett jogszabályhely megjelölésével nem sérelmezett.

[62] Alaptalan a Ptk. 4:181. § (2) bekezdése megsértésére hivatkozás. A jogszabályhely a kapcsolattartás szabályozásánál irányadó szempontokat tartalmazza. A szabályozásnál a gyermek igénye szerinti rendezés kiemelt szempont, azonban – ahogy erre a másodfokú bíróság helytállóan mutatott rá – nyilatkozata nem jelenti automatikusan az annak megfelelő döntést. Ebben az esetben ugyanis szükségtelen lenne a gyermek meghallgatását meghaladó bizonyítási eljárás lefolytatása. A bíróság döntésének fő szempontja a gyermek alapvető érdeke, a különélő szülővel való kapcsolattartásának alapjoga és a különélő szülő joga és kötelessége közötti érdekegyensúly megteremtése. A konkrét szabályozás a bizonyítékok értékelésén alapuló jogi döntés, és nem kizárólag a szakvéleményen, vagy a gyermek nyilatkozatán, hanem a perben feltárt összes bizonyíték együttes értékelésén alapul [Pp. 206. § (1) bekezdés].

[63] A kapcsolattartást a Ptk. Negyedik Könyve a különélő szülő jogai és kötelezettségei körében szabályozza, törvényi meghatározása szerint a különélő szülő és a gyermek közötti személyes és közvetlen kapcsolat [Ptk. 4:178. § (1) bekezdés]. A gondozó szülő – értelemszerűen – nem különélő szülő, ebből következően az őt illető kapcsolattartási jog fogalmilag kizárt. A Kúria megjegyzi, hogy a gyermekek életkorukból adódóan a telefont önállóan használják, nincs tehát akadálya annak, hogy a felperessel az időszakos kapcsolattartás alatt – szabályozás hiányában is – kommunikáljanak.

[64] A fentiek alapján a jogerős ítélet nem sértett sem anyagi, sem eljárási jogszabályhelyet, ezért azt a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[65] A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre. A Kúria a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes felülvizsgálattal felmerülő költségei megfizetésére, amelyet a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdése alapján határozott meg.

[66] A felperes pervesztességére figyelemmel köteles megfizetni az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. § (3) bekezdés d) pontja és az 50. § (1) bekezdése alapján meghatározott felülvizsgálati eljárási illetéket.

Budapest, 2022. július 5.

Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. a tanács elnöke, dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. előadó bíró,
dr. Hajdu Edit s.k. bíró

A kiadmány hitelül: